

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ НАШИМ СПІВРОБІТНИКАМ,
ЧИТАЧАМ ТА ЇХ БАТЬКАМ, ОПІКУНАМ, УЧИТЕЛЯМ І ВИ-
ХОВНИКАМ, УСІМ ПРИХИЛЬНИКАМ НАШОГО ЖУРНАЛУ
І ЖЕРТВОДАВЦЯМ

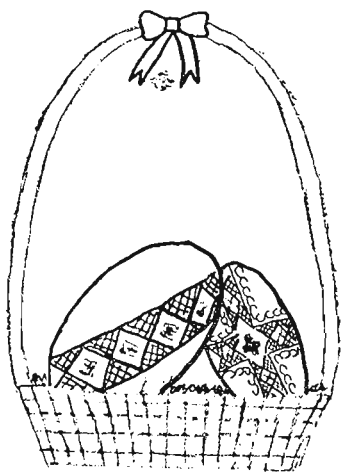
НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ш л е

Редакція „ВЕСЕЛКИ”

Учні Суботньої Школи Жіночого Об'єднання в
Куритибі, Бразилія прислали „Веселці” такий вели-
кодній привіт:

Христос Воскрес!

Темро Лука Кінвсієккі

Елізабети Павлодзичин

Лариса Фридуєнко

Катта Охмизин

Петісія Марія Донис

Лебора Х. Равчик

Мірна С. К. Валоніні

Розана Карвальо

Адолфо Іванкіч
Юлія Савітська

Відповідь Редакції: Дорогі Діти! Щиро дя-
куємо Вам за великодній привіт, вітаємо Вас з Воскре-
сінням Христовим і бажаємо Вам успіхів у навчанні!

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ” ЗА БЕ-
РЕЗЕНЬ 1976: СКІЛЬКИ РАЗОМ? 1) Сто. 2) П'ятде-
сят. **ЩО ЦЕ?** а) Голка й нитка. б) Поштові скриньки
на листи. **ЖАРТІВЛИВІ ПИТАННЯ:** а) Ні одного, бо
на дубі яблук немає. б) Сорока. в) Повну. г) З поро-
жньої. **г) Новий Рік. р) Дівочою. е) Мокрої. ХРЕСТИ-**
КІВКА: Думка, Моринці, Підкова, СубОтів, Кирилів-
ка, ГайдАмаки, НевоЛьник, ЧигИрин, КорСунь, Кре-
мЕнчук, КаНів, ЧерКаси, ЗапОвіт. Букви на місці хре-
стиків дають: М и к о л а Л и с е н к о. **АКРОСТИХИ:**
1) Роса. 2) Хмара. 3) Дощ. **РЕБУСИК:** Громада — ве-
ликий чоловік.

ДІТИ ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!
ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у
Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного
Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить
у США — 5.00 доларів, у інших країнах — рівновартість
цієї суми. Для членів УНС — 4.00 долари. Ціна окремого
числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

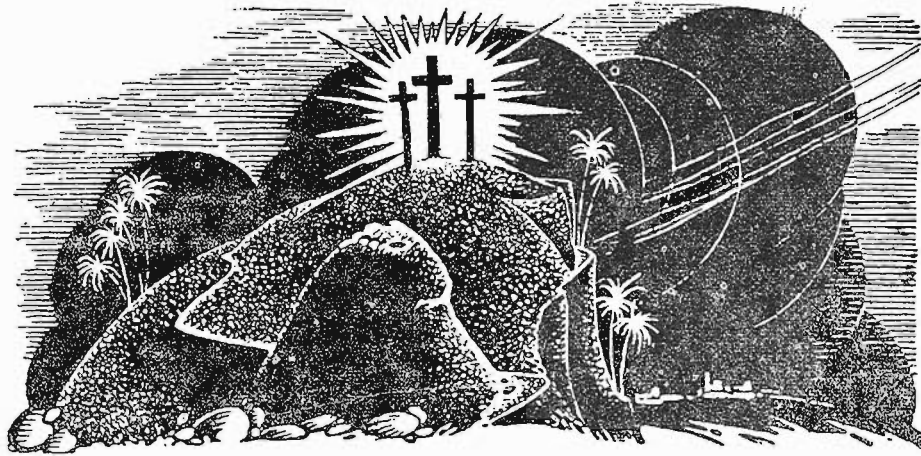
“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Обкладинка роботи — Люди Павлів
Published monthly, except June to September Bi monthly
at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription \$5.00 per year. UNA members \$4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрації на обкладинці:
Едвард Козак — Писанка

К. ПЕРЕЛІСНА

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! – Воістину!
Воістину воскрес!
Співаймо пісню радості
Царю землі й небес.

Христос воскрес! О, сонечко,
З високим височин
Подай же радість світові:
Воскрес Господній Син!

Христос воскрес! Повітрячко,
Ти пнешся із небес,
Співай побожно, радісно:
Воістину воскрес!

К. ПЕРЕЛІСНА

ВЕЛИКДЕНЬ

Сьогодні вранці, рано ще,
Лиш сонечко зійшло,
У мене під віконечком
Щось дивніше було:

А то пташки розсілися
На кущиках, в траві,
І заспівали радісно:
„Тіві! тіві! тіві!“

Постукав тихо дзьобиком
Малесенький пташок,
Я глянула – мов листячко
Злетіло із гілок.

Сипнуло ясне сонечко
Промінням із небес,
І дзвін ударив гописно:
„Христос воскрес! Воскрес!“

Христос Воскрес!

К. ПЕРЕЛІСНА

ПО ВОЛОШКИ

Ілюстрації Юрія КОЗАКА

ДІЙОВІ ОСОВИ

МАТИ

ДАРКА, її донька

ПЕТРУСЬ, її син

ГАЛЯ, подруга Дарки

ДІДУСЬ, сусід їх

ЧАРІВНИК, такий, як сусід

ВОВК

ЛИСИЦЯ

СОВА

ЗАЙЧИК 1-ий

ЗАЙЧИК 2-ий

БІЛОЧКА 1-ша

БІЛОЧКА 2-га

СЦЕНКА ПЕРША

(Садозок перед будинком з дверима. На протилежному боці — дерево, під ним широка лава. За деревом невисокий паркан, що відгороджує садок від провулка. Поруч з будинком кілька ружомих дерев, що мають закрити у другій сцені будинок від Петруся.)

З хати виходять Дарка, Петрусь і Мати. Петрусь сонний, позіхає, незадоволено натягає на себе куртожку, Мати допомагає йому, пробує розбуркати його).

МАТИ

Не крутіться ви у хаті
І мені не заважайте.
Поки я цілком вберуся,
У садочку погуляйте!

ПЕТРУСЬ

О-о! Ще рано? Так я й знав!
Хоч би трішки ще поспав!
А то й очі не розкрию...
Одягтись завжди поспію.

(Піска на три сценки)

(З-за хати нинішном визирав Галю, робить знаки руками Дарці).

ДАРКА

Мамо, я покличу Галю,
Щоб ішла до церкви з нами.

МАТИ

Клич, та дозволу спитайся
У Галюсиної мами.

(Мати йде в хату. Виходить маля, манить Дарку рукою до себе. Дарка хоче бігти з нею, але Петрусь не пускає її, пхикає).

ПЕТРУСЬ

Не пушу! Побудь зі мною!
Все кудись ти поспішаєш,
То до школи, то до Галі, —
Все без мене ти гуляєш.

(Дарка зачитує його, показуючи головою на хату, звідки мама визирнула з дверей).

ДАРКА (таємниго)

Не гуляти йду, Петрусю!
Тсс! Он мама... Не кричи!
Таж сьогодні День Матусі,
Треба квітів їй... Мовчи!
(Петрусь радісно скрикує,
Дарка затуляє йому рота рукою).

(За парканом стинається старенький Дідусь, прислухається до розмови дітей, посміхається, бубонить: „Еге ж! Отак!“).

ПЕТРУСЬ

Мамуся казали —
У нас, в Україні
Із квітів найкращі
Волошечки сині.

На полі, у житі,
Волошки! Волошки!
От нам би дістати
Для мами хоч трошки!
(Галю махає рукою на нього).

ГАЛЯ

Та де ж їх дістати?
Уже ж не в крамниці!
Та там тих волошок
Нема на полицях...

ДАРКА

Куплю я троянди
Або гладіоли...
Не йти ж по волошки
Бозна куди в поле!

ПЕТРУСЬ

Ой, мама так люблять
Синенькі волошки!
Невже тобі тяжко
Піти в поле трошки?

ГАЛЯ

Петрусю, дурненький!
Таж поле за гаєм!

ДАРКА

Туди і лисиці
Й вовки забігають!
ПЕТРУСЬ (хапає з лави свою
іграшкову рушницю)
Ото чим злякала!
А нащо рушниця?
Як стрільну — поцілю
І вовка й лисицю!

ГАЛЯ

Ти, бачу, хоробрим,
Козаче, удався!

ДАРКА

Я швидко вернуся,
А ти тут побався.
(Галю і Дарка швидко виходять із садка. Петрусь плагує йде до лави, але, поба-

живши Дідуса за парканом,
відвертається, щоб той не по-
бачив його сліз. Угледів на
лаві велику книжку, сідає, по-
гинає розглядати її. Дідусь
скинув капелюха, гукає поти-
лицю).

ДІДУСЬ

Гм! Хлоп'яті заманулось
Звеселити неньку!
А у мене ж тих волошок
Грядка чималенька...

От нарву йому пучечок,
Тихо їх підкину,
Хай подума, що волошки
Просто з України!
(Потихеньку йде геть).

ПЕТРУСЬ

Де Дарусина тут книжка.
А у книжечці — глядіть:
Вовк-вовчище, і лисиця,
І сова тут, і ведмідь.
А ось зайчик-побігайчик,
Білка-стрибка і їжак...
(Зідхає)
та слова ці прочитати
Ще не вмію я ніяк...
(Умощується на лаві. На-
півсонно).

А Дарусі все немає...
От пішли б ми з нею в ліс,
А за лісом — поле... жито...
І волошок повно... скрізь...
Засинає. Світло меркне, де-
рева зсуваються і закривають
хату).

СЦЕНКА ДРУГА

(Світлішає. Здивований Пе-
трусь зривається на ноги).

ПЕТРУСЬ

Я такого ще не бачив,
Щоб ходили дерева!
А то що? То вовк неначе...
Ой, страшенна голова!

ВОВК (висувається з-за дерев,
грізно гарчить)

Ти для чого нахвалявся
Із рушниць нас стрілять?
А-а! тепер тремтиш?
злякався?

Вже збираєшся тікати?

(Петрусь кидається тікати,
назустріч з кущіе виходить
Лисиця).

ЛИСИЦЯ

Що, Петрусь? Без рушниць
Не вполюєш ти Лисиці?
Вже тремтять у тебе ніжки?
Дай тебе вкушу я трішки!

Ти не бійся — я тихенько:
Ручку з'їм твою біленьку,

Вирву вухо, ніс вкушу,
А ніжками закушу!
(Петрусь біжить, Вовк і Ли-
сиця женуться за ним. З дуп-
ла визирає Сова, з кущіе —
Білогки і Зайчики. Петрусь,
задиханий, вибігає на сцену).

ПЕТРУСЬ

Ух! Нема! Насилу втік!
Мало не впіймали!
Через річку я стрибнув,
А то б розірвали...

Та я стежку загубив!
Ой, моя матусю!
Як із лісу вийду я?
Звірів я боюся!

СОВА

Гу-у! Чиє це дитинча?
Ну бо признавайтесь!
Плаче, маму він шука...
Йдіть всі, роздивляйтесь!
(Петрусь злякано відскакує
вбік. Звідти вистрибують два
Зайчики, обходять Петруся
навколо, оглядають його, тор-
кають лапками, дають морк-
вицю. Петрусь бере і гризе).

ЗАЙЧИК 1

Їсть морквицю він, як
зайчик...

І увесь м'якенький,
Має очка, має зубки,
Носик... гм... маленький!

ЗАЙЧИК 2

Але ні! Не зайчик він! —
Хвостика немає.
Вушка трохи замалі,
Ніжок дві лиш має.

(Відходять, махнувши лап-
ками. З другого боку вистри-
бують дві Білогки. Оглядають
Петруся з усіх боків. Дають
йому горішки. Петрусь розку-
шує горішки).

БІЛОЧКА 1

Наче білка, розгризас
Йи киди шкаралупки...
Тільки трохи закороткі,
Як на білку зубки.

БІЛКА 2

Та і хвостика немає,
Вушка замаленькі,
І нема на ньому шерсти,
І він не руденький.
(Білогки, розводяги лапка-
ми, відходять від Петруся).

СОВА

Але що ж його робити?
Мусить хлопчик з нами
жити,
Поки мама там чи тато,
Зможуть його розшукати.
Швидше думайте, хто з вас
Візьме хлопчика на час...
(Білогки й Зайчики на ми-
гах переговорюються, кому з
них брати Петруся до себе).

БІЛОЧКА 1

Я прийму дитину
У свою родину.
Певне, він зуміє
Злізти на сосну.

СОВА (до Петруся)

Ну-у?!

ПЕТРУСЬ (злякано)

На сосну-у?!

БІЛОЧКА 1

Так, як злізеш на сосну,
У дупло тебе візьму...
Ну бо, швидше! Не барися!
Так от лапками берися,
Учепися так за кору
І біжи швиденько вгору!

СОВА (до Петруся)

Зрозумів ти добре? Ну-у!

ПЕТРУСЬ

Злізти на сосну-у?
Та ж це високо! Боюся!
Не дозволять і матуся...

БІЛОЧКА 1

Він не вміє ще стрибати,
Я його не можу взяти.
(Відходить набік)

ЗАЙЧИК 1

Я візьму його до себе
Йи буду доглядати,
Як зуміє від Лисиці
Швидко утікати.

ПЕТРУСЬ

Від Лисиці?! — Я боюся!
Краще в хату я вернуся.

ЗАЙЧИК 1

Він не вміє ще тікати,
Я не можу його взяти.

СОВА

То куди ж тебе подіти?
Ти не вмієш в лісі жити!
От морока нам з тобою!
Будеш спати під вербою...

ПЕТРУСЬ

Я ж не білочка й не зайчик,
Я Петрусь маленький.

По волошки йду для мамі...
Знаєте? Синенькі!

СОВА

По волошки?

БІЛОЧКА 2

В лісі? Тут?

ЗАЙЧИК 2

Та вони тут не ростуть!

ПЕТРУСЬ

То скажіть, де їх знайду,

Я скоріш туди піду.

ЗАЙЧИК 1

Я не знаю...

БІЛОЧКА 1

Я не чула...

СОВА

Я хоч знала, та забула.

ЗАЙЧИК 2

Може, знає Чарівник,

Він живе тут цілий вік...

(На сцену виходить Чарівник-Дідусь, тільки в кумедній шапці, з довгим цінком і торбиною за плегима).

ЧАРІВНИК

Ви чого це тут зібрались?

Може, лихо в лісі сталось?

Нащо ви мене згадали,

Що вам треба? Говоріть!

БІЛОЧКА 2

Та ось хлопчик по
волошки...

ЗАЙЧИК 2

Ми не знаєм, що робить.

ПЕТРУСЬ

Я для мамі...

ЧАРІВНИК

Знаю! знаю!

То ж сьогодні День Матусь.

І тобі волошок треба? —

Привезти умить берусь!

ПЕТРУСЬ *(радісно)*

Правда? Звідки?

ЧАРІВНИК

З України.

ПЕТРУСЬ

Ой! Волошки гарні, сині!

Із дрібненькими листками!

Принесіть мені для мамі!

ЧАРІВНИК

Привезу я в літаку

Цілу в'язку — от таку!

Ти посидь тут, почекай,

А на звірів не зважай!

(Петрусь показує, що він боїться).

Ну, як будуть докучати,

Можеш в дудочку пограти.

(Добуває з торби сопілку, дає Петрусеві).

Як притулиш цей кінець —

Підуть звірі у танець,

А як будеш звідси дуть,

Звірі зразу всі поснуть.

Я волошки стережу,

Е, Лисичко, почекай,

Хлопець мій, ти не чіпай!

(Чарівник відходить. Сова, Зайзики, Білогки товпляться навколо Петруся, розглядають сопілку).

На сцену вбігає Лисиця, а за нею Вовк).

ЛИСИЦЯ

Ось де він! А що? попався?

Бач, куди ти заховався!

Ти чого мене дратуєш?

Взяв десь дудку і танцюєш?

Буде в тебе спина бита,

Бо сьогодні я сердита.

Не люблю малих діток —

Упіймала й в животок!

(Кидається до Петруся, Сова, Білогки й Зайзики не допускають до нього).

ВОВК

І стежок не покажу

До волошок тих нікому...

Й не пущу живим додому.

Порахую тільки сім —

І його відразу з'їм!

(Хоче вхопити Петруся, той відскакує, показує йому сопілку).

ПЕТРУСЬ

Тихше, Вовче! Далі стань!

Це ось бачив? Ну,

поглянь —

Ось я зараз як заграю,

Поголюєте по гаю.

Хто й не схоче танцювати,

Буде дрібно витинати.

(Грає на сопілку. Вовк і Лисиця присідають, крутяться, дріботять на місці ногами, далі погинають танок. Зайзики, Білогки і Сова теж погинають танцювати все швидше й швидше).

ПЕТРУСЬ

Ух! стомився! Годі грати!

Доведеться вам поспати.

(Перевертає сопілку другим кінцем. Грає повільно, аж поки всі звірі зупиняться, падають додолу — засинають. Входить Чарівник з волошками. Петрусь кидає сопілку, біжить до нього).

Як ви швидко прилетіли!

Ой, які ж волошки милі!

Маю в'язку, ще й яку!

Ви летіли в літаку?

Ви були аж в Україні?

Там Дніпро і море сині?

(Чарівник притакує головою, віддає йому волошки і зникає. Вовк і Лисиця проки-

даються, біжать до Петруся).

ПЕТРУСЬ

Ой, рятуйте! Це не вам!

Це я мамі лиш віддам!

(Тікає від них в той бік, де заснув, падає на лаву. Звірі зникають. Темніє. Деревина відкривають хату).

СЦЕНКА ТРЕТЯ

(На сцені світлішає. Петрусь спить на лаві напівсидячи, притиснувши руки до грудей. З хати виходить Мати, а з вулиці в садок заходять Галля і Дарка з квітами в руках).

ДАРКА

Люба мамо, ми щасливі

Тим, що ти нас завжди

любиш,

Нас годуєш, зодягаєш,

Потішаєш і голубиш.

Будь, матусю, здоровенька,
Завжди з нами много літ!

І прийми від нас з Петрусем

Квіти ці — то наш привіт!

МАТИ

Дуже дякую за квіти,

Донечко Дарусю!

Я поставлю їх у воду

Й зараз повернуся.

А Петрусь наш де

подівся? —

Вже пора рушати...

ГАЛЛЯ

Он де соня примостився

Трошечки доспати.

(Термосить Петруся, будить його).

ПЕТРУСЬ *(прокидається)*

Що? Уже її нема?

Утекла Лисиця?

ГАЛЛЯ

Хто в неділю довго спить,

Тому й вовк присниться.

ПЕТРУСЬ

Я не спав... Я в ліс ходив

По волошки сині.

Чарівник мені привіз

Їх аж з України...

МАТИ

Ой, синочку! По волошки?

А приніс мені хоч трошки?

ПЕТРУСЬ

Де там трошки? Цілу

в'язку!

ДАРКА

Ну, розкажеш ти казку!

ГАЛЛЯ

Де б волошок ти узяв,

Як на лаві тут проспав!

(Петрусь озирається, шукаючи волошок, Мати й дівчатка сміються. За парканом з'являється Дідусь, кидає волошки на лаву, робить знак Матері й дівчаткам мовчати. Петрусь побазив волошки, кидається до них).

ПЕТРУСЬ

Ось вони, мої волошки!
Просто з України!
Там річки і море й небо,
Як волошки, сині!
(Побазив Дідуса)
От ви тут, скажіть мамусі,
Як ви там літали,
Як сопількою мене
В лісі врятували...

ДІДУСЬ

Та тобі, мабуть, приснилося
Щось там з літаками...
Я почув — тобі хотілось
Квітів тих для мами.

Ці волошки, любий хлопче,
Я в садочку маю,
А на нашу Україну
В мріях лиш літаю.

(Петрусь дякує йому, стискаючи руку через паркан. Тоді підходить до Матері).

ПЕТРУСЬ

Ти прийми, матусю рідна,
Мій маленький подарунок:
Цей букет волошок синіх
І гарячий поцілунок.

ДАРКА

Хай волошки нагадають
Нам усім про Україну,
Про її поля і луки,
Про глибоке небо синє...

МАТИ

Вірю я, що в Україні
Ми вже скоро, скоро будем,
І все лихо, всі пригоди
Між волошок там забудем.

ВСІ

Хай волошки нагадають
Нам усім про Україну,
Про її поля і луки,
Про глибоке небо синє.

(Заслона)

ПОЯСНЕННЯ ДО „МАНДРІВКИ ЧУМАКА-СЛИМАКА”

(Текст на стор. 12-13)

Пояснення-словничок: капустана — голова капусти; чумак — тут: слимак (snail) порівняний із чумаком (old Ukrainian carter bringing salt and other goods from the Crimea or Don area); кручений — twisted, twirled; кручені думки — дивні, чудернацькі думки; спина — back; простір — space, wide-spread area; оборіг — дашок на 4-ох стовпах, під ним складають на зиму сіно; стіжок — снопи або солома, складені тісно кружком (stack, rick) і прикриті шашкою з соломи, щоб не замокли; мак — porru, маком сісти — сидіти без діла; закиснути — to turn sour, тут: зробитись нездарою; невсмак — не до вподоби; не спитавши броду — це частина народного прислів'я: „Не спитавши броду, не лізть у воду”; в ній така думка: look before

you leap. Тут: не подумавши наперед, не застановившись; предки — ancestors; навпростець — straight; прянощі — приправи до страв (spices); Криму допну — дійду до Криму; свита — peasant's overcoat; куліш — thick soup; клинок — лезо (blade); шлик — клинчатий верх шапки, звисає на потилицю; човгати — поволі йти, тягнутися; томливий — tiresome; мечет — мусульманська святиня (mosque); стати диба (про волоцюгу) — to stand on end; намет — шатро (tent); плетні — плітки (gossips); коміть-головою — вниз головою; викидати груди — to throw out one's chest; гудити — ганити (to blame); дибати — йти поволі; чимчикувати — швидко йти; набити люльку — накласти до люльки тютюну.

Галина ЧОРНОВИЦЬКА

Ілюстрація Ніни МРИЦ

РАВЛИК

В хаті округлій,
в округлім віконці
равличок гріє
ріжки на сонці.

Равличок гріє
ніжку і ріжки,
вже й розморило
равлика трішки.

Він потягається,
він позіхає,
ріжки ховає
і ніжку ховає.

Годі! Не хоче
повітря і сонця.
В хату заліз,
зачиняє віконце

Двері замкнув
і ховає ключі.
Мабуть, не спав,
працював уночі.

Хай відпочине
равличок трішки
в круглій хатині,
в круглому ліжку.

Розморити — тут: робити сонним;
равлик — слимак (snail).

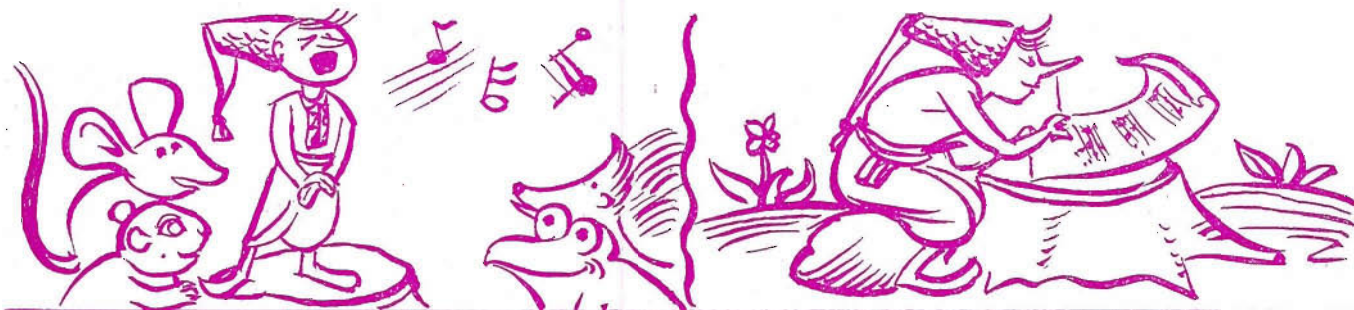
ЩЕБЕТИЛО

Щебетало щебетало,
Щебетати перестало.
Все, що так нащебетало,
Пропунало — і пропало!
Що ж таке нащебетало?
Не відомо — не сказало.

Б а б а й

ГОЦА ДРАЛА

Гномик дуже любить спів,
Він співає і без слів.

Лиш тоненький має голос,
Наче ниточка чи волос.

І, буває, навесні
Сам видумує пісні.

Вчора теж не дармував,
Пісеньку скомпонував.

Та й не був то сольоспів,
А для хору співаків.

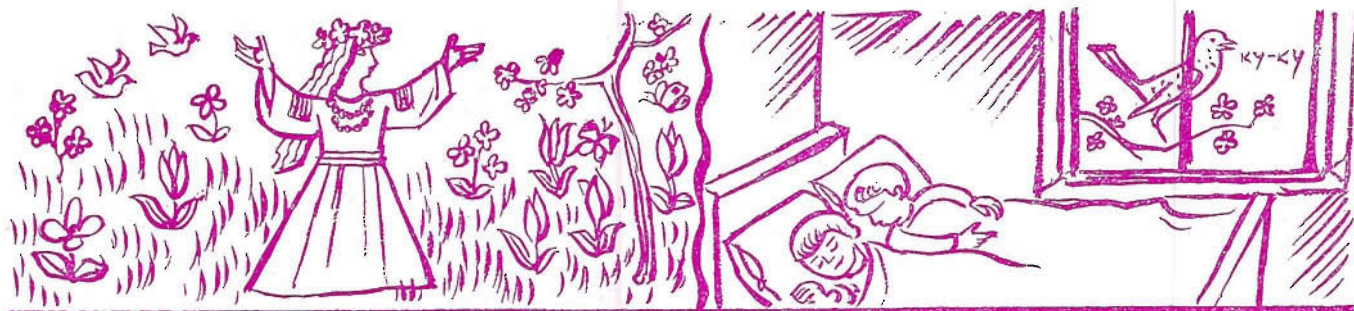
Пташеняток гном зібрав,
Пильно співу їх навчав.

— А тепер ми, пташенята,
Йдім туди, де Гоци хата!

На воротах посідали,
Гном дав знак — і заспівали.

Вийшла Гоца на поріг:
— Ой, та й гарно ж, далебіг!

Лісом-гаєм йшла Весна,
Прислухалась і вона.

Землю травкою вкривала,
Цвітом віти прибирала.

В селах кукали зозулі,
І лягали діти люлі.

ПОШАНА Й ПОДЯКА НАШОМУ ПИСЬМЕННИКОВІ ЗА 55 РОКІВ ТВОРЧОЇ ПРАЦІ

Багато читачів „Веселки” пишуть нам, що люблять читати веселі й цікаві пригоди Гоци Драли та її друга, Ромтомтомика. Всі ви, юні читачі, знаєте, що ці пригоди описує своїми віршами поет і письменник Роман Завадович.

Та не тільки про Гоцу Дралу він пише. Ви напевно читали веселі оповідання, зібрані в книжці „Марушка Чепурушка і Лесь Побігдєсь”, а в своїх домашніх бібліотечках маєте такі його твори, як „Хлопці з зеленого бору”, „Сойка штукарка”, казка-сміховинка „Переполюх”, „Пригоди гномика Ромтомтомика”, „Богута Багатир” та ще де-що. Може дехто з вас виступав на сцені у виставі „Кобзарєва гостина”, „Прощай, Кирилівко” та в інших ним написаних сценічних картинах. Крім того, читаете його вірші, оповідання та ілюстровану історичну казку „Богдан, Січковий Стрілець” у „Веселці”. Багато-багато різних віршів, оповідань і сценок написав наш письменник-поет для дітей — усіх його творів отут і не перелічити!

І ось, діти, певно вам цікаво знати, що наш письменник працює вже багато літ для української дитячої літератури — уявіть, понад 50 років! У грудні 1975 р. минуло 55 років, коли в дитячому журналі „Світ Дитини” у Львові, в Україні, був видрукований перший вірш нашого поета п. з. „Святий Миколай”. Газетка вийшла під датою 15 грудня 1920 року. Тоді йому сповнилося 16 років життя. Від того часу щораз частіше почали появлятися друком вірші, казки й оповідання юного Романа. Чимало своїх творів помістив він пізніше в дитячому журналі „Малі Друзі”, який виходив у Львові від 1937 року, а по війні друкувався і на скитальщині до 1948 року. А від 1954 року наш письменник став працювати для „Веселки”, в якій і досі обдаровує українських дітей і юнацтво все новими й новими творами.

Сьогодні наш письменник уже дідусь, але не перестас писати. Недавно появилася його нова книжечка — історичне оповідання п. з. „Я пі-

Роман Завадович

ду!”, а в 50-ліття його творчості Окружна Управа Союзу Українок в Чикаго видала казку-поему „Чародійні музики”. Появилася теж віршоване оповідання „Тодіроків літачок” і другим виданням історична казка-поема „Хлопці з зеленого бору”, найкращий твір поета.

50-ліття Р. Завадовича відзначив літературним вечором 82-ий Відділ СУА в Нью Йорку у 1971 р.

З нагоди 55-ліття творчості поета відбулися величаві ювілейні святкування 27-го і 28-го березня ц. р. в Чикаго. Це були справжні „Дні Романа Завадовича”. Вони відбулися спільними силами всієї

чікагської громади, зокрема дітей і молоді шкіл українознавства і молодіжних організацій — ПІласт, СУМ і ОДУМ.

Дня 27-го березня відбувся бенкет у прикрашеній казковими персонажами залі церкви свв. Володимира і Ольги. Декорації виконали пані Соломія Кавка і Оксана Гіліцінська. Участь у бенкеті взяло понад 500 осіб. Бенкетом проводила пані Дарія Ярошевич. Доповідь про життя і

Ювілят Р. Завадович після бенкету розмовляє з редактором „Веселки” В. Барагурою й його дружиною. Прислухався племінник Ювілята п. Р. Вжесневський.

Р. Завадович на троні Царя Гороха після виставки сценки-монтажу „Дитячий скарб”. Виконавці сценки роблять йому овацію. З правої сторони Ювілат дякує за вітання і говорять про значення літератури для дітей.

творчість Р. Завадовича та про його заслуги у вихованні української молоді сказав редактор „Веселки” Володимир Барагура. Молодь Пласту, СУМ і ОДУМ виконала монтаж „Словом і піснею по Україні” (укладу пані Роми Турянської) на тлі співу вокальних ансамблів ОДУМ (мистецьке керівництво пані Євгенії Косогори) і СУМ (під мистецьким керівництвом пані Марійки Гаврилюк). На закінчення бенкету молодь вручила ювілатові картину Едварда Козака (ЕКО), що в постаті Гнома Ромтомтомика і інших казкових персонажів зображала творчість поета для дітей.

В неділю 28-го березня в аудиторії школи Шопена молодь Пласту, СУМ і ОДУМ та шкільне українознавство виконала інсценізацію - монтаж з казок Р. Завадовича п. н. „Дитячий скарб” укладу пані Галини Грушецької і Людмили Боровської. В інсценізації взяло участь 90 дітей, в головних ролях виступили учні — Маркіян Роздольський, Борис Ганкевич і Оріся Грушецька. Декорації і бутафорію виконав Р. Завадович, мол., режисерував Любо Цепинський, про озвучення подбав Степан Сушко. На закінчення інсценізації її учасники „віднайшли” дідуся Романа на залі і посадили на троні царя Гороха. При-

сутні в числі 1.200 осіб влаштували йому овацію, а діти обдарували його роменами.

І на закінчення бенкету і при кінці інсценізації ювілат сказав слово про значення писань для дітей і про їх виховання в національному дусі.

З нагоди ювілейних святкувань створено в Чикаго фонд на видання збірки творів Р. Завадовича. Цей фонд досяг уже суми 7.000 дол.

Найкраще вшанувати автора, влаштовуючи „Вечір творчості Р. Завадовича - Роляника” в Рідній Школі, СУМ-і, Пласті, у Гуртку Дітей Книголюбів, а прибуток з вступів призначити на ювілейний фонд видання його творів.

У 55-річчя творчості нашого дорогого Романа Завадовича - Роляника з усією українською громадою вітають його теж українські діти й молодь, вітають усі наші Рідні Школи, вітаємо його і ми — редакція, співробітники та читачі „Веселки”. І всі ми разом складаємо нашому письменникові сердечну подяку за цінну велику 55-річну творчу працю та бажаємо йому дальших якнайкращих творчих успіхів. А в Бога просимо для нього сили, здоров'я і многих-многох літ.

Поклін Вам, наша пошана та велика вдячність!

МАНДРІВКА ЧУМАКА-СЛИМАКА

У городі тітки Слави
в капустині кучерявій
проживав собі сяк-так
одиначем чумак Слимак.

Жив у крученій хатині,
що її носив на спині.
Вуси він щодня крутив,
люльку кручену курив.

Не хотів ходити в гості,
бо його тривожив простір:
і дороги, і стежки,
обороги і стіжки,

що рядочками стояли —
навіть ті його лякали.
Кручені любив струмки,
думав кручені думки.

Прилетіло раз крилате
щось таке і каже: „Свате!
Кинь свій капустяний світ
і лети за мною вслід!

Свате, чи тобі не сором?
Маком сів — закинеш скоро!
Ти ж, Слимаче, не чумак,
як тобі шляхи невсмак”.

Це почувши, в ту ж хвилину
в кручену свою хатину
закрутився наш Слимак
і подумав: „Справді так!

Це ж чумацького я роду!
Адже, не спитавши броду,
у незвідані краї
предки їздили мої.

Навпростець ішли степами
і з волами, і з возами —
доставляли звідусіль
рибу, прянощі та сіль.

Ну, так що ж, пора в дорогу!
Хату маю, маю ногу,
хоч одну, зате міцну —
Криму без волів дошну.”

Він придбав дві добрі свити,
горщик, щоб куліш варити,
шаблю з крученим клинком,
шпалку з крученим шпиком.

І пішов у нічку літню
у мандрівку кругосвітню.
Про його пригоди всім
іншим разом розповім.

А тепер скажу, що човгав
дуже-дуже-дуже довго —
довгі ночі, довгі дні,
може рік, а може й ні.

В нічку місячну, томливу
враз побачив дивне диво:
наче м'яч, округлий дім
і округлий дах на нім.

З дива вуси стали диба.
„Чудо-юдо я надивав —
ні будинок, ні намет,
ні могила, ні мечет.

Корабель це міжпланетний!
Значить, плетні – вже не плетні,
прибули до нас такі
міжпланетні слимаки!”

Та із дерева, з вершини
враз роздався сміх пташиний.
Понад сад і понад став,
мов дзвіночок, залунав.

Із високої тополі
коміть-головою долі,
Не жаліючи крила,
пташка злинула мала.

„В мандри я тебе послала
і тебе спостерігала,
і скажу тобі я так:
не чумак ти, а чудак!”

Це ж не з Марса в нас гостина,
а та рідна капустана,
де ти змалку проживав,
де днював та ночував”.

Наш мандрівник випнув груди:
„Так за що ж мене ти гудиш?
Облетів я світ, як птах,
і вернувся під рідний дах”.

„Облетів ти? Ой, крилатий!
Навкруг тітчиної хати
тижнів два чумакував —
дибав і чимчикував.

Ти повільний – що ж тут вдієш?
Але прямо йти не вмієш!
Любиш кручені стежки,
наче дівчина стрічки.”

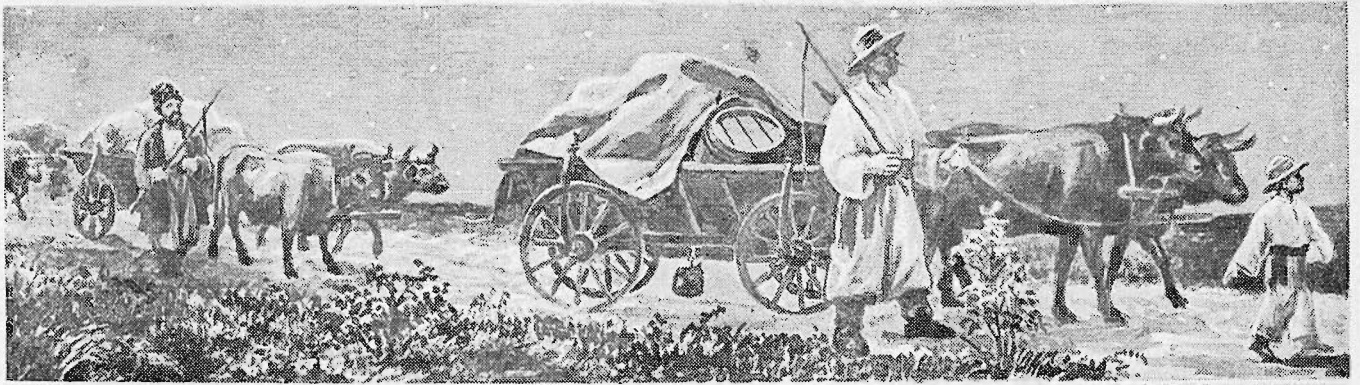
Засміялась, полетіла.
Ціле щастя, що не з'їла
чумаченька Слимака,
славного мандрівника.

В капустину він вернувся,
зажурився, усміхнувся,
люльку кручену набив,
вус ченурно підкрутив.

І живе собі донині
в крученій своїй хатині —
з люльки кручений димок,
хмарки кручених думок.

Контрольні питання: 1. Чому Слимак тут написаний з великої букви і що це означає? 2. Чому у Слимака все було „кручене” і чому він не міг дістатися до Криму? 3. Знайдіть строфу, де висловлена головна думка цієї казки.

(Пояснення-словничок на стор. 7-ій внизу)

Володимир МАЦЬКІВ

Ілюстрація Василя ЗАЛУЦЬКОГО

ЧУМАКИ

Тепер ми живемо переважно в містах і кожного дня маємо змогу оглядати різні крамниці та купувати в них усе, що нам потрібне. Багато цих крамниць, одні менші та скромніші, а інші великі та повні всяких товарів. Мешканці міст, що лежать біля морських берегів, часто бачать кораблі, що привозять товари з чужих країн, або вантажать товари, щоб завезти їх до інших країн, які таких товарів потребують. Люди, що займаються купівлею та продажем товарів, називаються купці, а вся їхня праця має назву „торгівля”. Торгівля тепер послуговується не тільки кораблями, але також залізницями, автами та літаками. Торгівля дає заробіток не тільки купцям, але й іншим людям, що співпрацюють з купцями та допомагають їм у крамницях, бюрох і магазинах.

Не так воно було в давні часи, коли не було ні залізниць, ні авт, ні літаків, ні рівних асфальтових чи цементових шляхів-автострад, які бачимо тепер. Все ж торгівля і тоді була, бо життєва потреба вимагала, щоб люди продавали й купували, що було на потребу. Щоб краще зрозуміти ці справи, перенесімося думками в Україну, де жили сотні поколінь наших предків від прадавніх часів.

Із давніх книг та записок знаємо, як колись в Україні розвивалася торгівля. В заздалегідь умовлений час люди з'їздилися до міст та більших селищ і там упродовж кількох днів, а навіть тижнів відбувалися „ярмарки”, де продавали й купували прерізні товари. Селяни продавали збіжжя, харчі, коней, волів та іншу худобу і пти-

цю, ремісники — меблі, вози та всяке домашнє й господарське приладдя, кушнірі — кожухи, смушєві шапки, ганчарі — глиняний посуд, шевці — чоботи, а під шатрами купці виставляли на продаж матеріали на одяг, жіночі прикраси, пахощі тощо. Може хто читав оповідання Миколи Гоголя „Сорочинський ярмарок”, там і описаний такий стародавній ярмарок. У містах купці продавали свої товари у крамницях.

Так само в давні часи розвивалася торгівля між окремими країнами і народами. Купці їздили з одної країни до другої і купували чи продавали, що було потрібне. Купці з України вже за княжих часів їздили до Греції, Болгарії, Польщі, Німеччини та інших країн Європи й Азії, навіть Африки (Єгипет). Продавали вони там передусім збіжжя, мед, віск, шкури тварин, а купували сукно, вино, садовину південних теплих країн, зброю тощо.

Людей, що за козацьких часів і пізніше займалися торгівлею з закордоном, називали в Україні чумаками. То були здебільша селяни, що мали власні господарства, але додатково займалися торгівлею. Чумаки скуповували збіжжя та інші продукти української землі, вантажили на запряжені волами вози і вирушали в далеку дорогу. Одинцем ніхто не зважувався їхати, збирались вони у валки по 50 або й 100 возів. Починали мандрівку аж тоді, як степи навесні вкривалися травою, щоб воли мали де попаситися. Чумаки їхали звичайно на південь, на Крим або на Дін. Там зустрічалися з місцевими купцями, а також із купцями інших країн — Болгарії, Гре-

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ДИТЯЧИЙ ХОР „МОЛОДА ДУМКА” В НЬО ЙОРКУ

Дитячий хор „Молода Думка” в Нью Йорку й околиці гуртує коло 120 дітей. Хор веде диригент Семен Комірний, який недавно прибув до ЗСА з України. Перед тим хор вела пані Яра Кекіш.

Проби хору відбуваються в п'ятьох місцях великого Нью Йорку й околиці. Перед концертом хористи відбувають спільні проби. Досі хор мав чотири самостійні концерти: на оселі „Верховина” в Глен Спей, в Пассейку, в Нью Йорку і в Ньюарку. Хор часто виступає на різних святкових імпрезах. Публіка радо вітає його виступи.

Членами хору є здебільша діти між восьмим і одинадцятим роком життя. Є також юнацтво від 11 до 15 року життя. Це дає хоровам змогу співати на чотири голоси. На проби приходять також малюки-доньки, які люблять спів. Діти з кращими голосами вивчають сольо-спів.

Малі хористи дуже люблять свого диригента С. Комірного, який є їх приятелем і вмів завжди їм щось цікаве й веселе розказати.

Акомпаньйором хору є пані Оксана Куйбіда, а опікуном п. Богдан Бідяк.

Крім проб малі хористи влаштовують спільні розваги. Влітку печуть ковбаски при ватрі, взимі їздять гуртом на ковзанах.

Тепер хор наспівує платівку, а в червні готується до концерту в Вашингтоні.

К. Ч.

„Молода Думка” на Шевченківському святі в Нью Йорку. Диригент — Семен Комірний. Акомпаньйор пані Оксана Куйбіда.

Хор „Молода Думка” з колишньою диригенткою пані Юрою Кекіш повертається з прогулянки на ковзанах.

ції, Туреччини. За одержані гроші купували звичайно сіль, сушену чи вуджену рибу, тою самою дорогою верталися до своїх сіл. Хоч у надрах землі є великі поклади камінної соли, в давні часи люди про це ще не знали. Тому українці спроваджували сіль з узбережжя Чорного моря, де її добували з солоної морської води, або з Галичини.

Подорож чумаків тривала досить довго, бо їзда волами була повільна. За один день можна було проїхати не більше як 20 миль. На нічлігах чумаки розводили вогонь і варили собі їжу або пекли коржі, а воли тим часом паслися. Найбільше труднощів мали чумаки тоді, як у поворотній дорозі з Криму захоплював їх у безлюдному степу початок зими: не було чого їсти волам, бо траву прикривав сніг.

Були ще й інші труднощі. Чумакам треба було постійно стерегтися злодіїв-розбишак, що не раз нападали на чумацькі валки. Тому чумаки

були озброєні і завжди держали варту коло таборів на постоях.

З опису життя Шевченка знаємо, що чумакував і його батько Григорій, раз навіть узяв з собою у коротку мандрівку малого Тараса, щоб хлоп'я побачило трохи світу.

Перевелися чумаки в Україні аж тоді, як в Україні почали будувати залізниці. А це сталося около 150 років тому. Хоч чумаків уже немає, пам'ять про них залишилась у народі, передусім у піснях, що їх колись склали самі чумаки. Кобзар України, Тарас Шевченко, написав вірша про смерть чумака під час мандрівки степами.

Пояснення-словничок: вантажити — to load, to ship; торгівля — trade, commerce; магазин — store, warehouse (не плутати зі словом magazine, по-українському: журнал); прадавній — дуже давній; заздалегідь — beforehand; ярмарок — fair; ремісник — workman, handicraftsman; кушнір — furrier; смушевий — sheepskin; посуд — pottery; садовина — плоди садів (garden-fruit); продукт — все те, що створює людина своєю працею (тут: харчові продукти — плоди і все їстівне); валка — train; вуджений — smoke-dried; корж — рід плоского хліба (flat bread).

БОГДАН-СИЧОВИЙ СТІЛЕЦЬ

BOHDAN-SICHOVY STRILETS

ІСТОРИЧНА КАЗКА

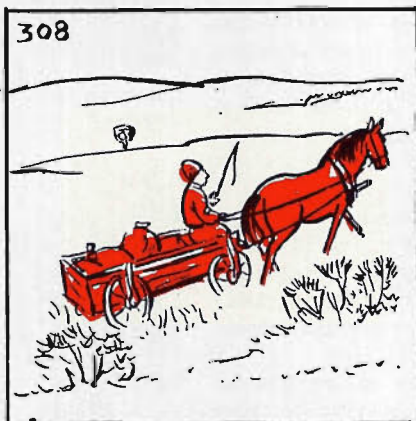
UKRAINIAN TALE

РОЗДІЛ XXI: ПОМИЛКА І ДОБРИЙ УЧИНОК CHAPTER XXI: MISTAKE AND A GOOD DEED OF SAVKA

Богдан дістав таємне повідомлення, що українські війська вертаються з переможними боями до Києва.

Bohdan received secret information that Ukrainian forces were scoring victories in their march on Kiev.

Розмістивши друзів по різних схованках, Богдан, переодягнений за селянина, подався на захід.

After finding hide-outs for his friends, Bohdan, dressed as a peasant, took off for the west.

Тим часом Федір і Микола, вертаючись із розвідки, натрапили на печеру й там залишилися на одну добу.

In the meantime, Fedir and Mykola, returning from a scouting mission, found a cave and stayed for the night there.

На другий день три червоні розвідачі запитали Савку, сінка рибалки: — Чи не бачив ти яких солдатів?

Next day, three Red sentries asked Savka, the son of a fisherman: "Did you see any soldiers?"

— Бачив двох надвечір, он там, біля печери, — відповів без надуми Савка.

"Yes," replied Savka, "I saw two of them last night near the cave up there."

Савка зажурився: „Може я зле зробив? Може в печері не червоні, а наші, українські воєнки?"

Savka began to have second thoughts: "Maybe I made a mistake? Maybe the men in the cave are Ukrainian soldiers, not Reds."

(Продовження буде)

(To be continued)